

ZÁPIS

Zápis z obhajoby disertační práce

Student:	Petr Píša
Datum narození:	8. 9. 1985
ID studia:	315024
Studijní program:	Historické vědy
Studijní obor:	České dějiny
Název práce:	„Cenzura v Čechách v kontextu předbřeznové habsburské monarchie“
Jazyk práce:	čeština
Jazyk obhajoby:	čeština
Školitel:	doc. PhDr. Magdaléna Pokorná, CSc.
Oponenti:	prof. PhDr. Jiří Štaif, CSc. doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc.
Datum obhajoby:	27. 6. 2018
Místo obhajoby:	FF UK, nám. Jana Palacha 2, Praha 1, místnost č. 208
Termín:	řádný
Předseda komise:	prof. PhDr. Ivan Šedivý, CSc.
Přítomní:	PhDr. Milada Sekyrková CSc., prof. PhDr. Eduard Maur, CSc., prof. PhDr. Milan Hlavačka, CSc., doc. PhDr. et Dr. phil. Ivo Cerman, Ph.D., prof. PhDr. Ivan Šedivý, CSc., PhDr. Jan Randák, Ph.D., prof. PhDr. Jiří Štaif, CSc. – oponent; doc. PhDr. Magdalena Pokorná, CSc. – školitelka

10:37 Předseda komise prof. Ivan Šedivý zahájil obhajobu, představil sebe a přítomné členy komise a přítomné oponenty. Přítomným pak představil studenta.

10:38 Školitelka přítomné stručně seznámila se svým hodnocením studentova studia a jeho disertační práce, které uvedla ve svém písemném vyjádření.

10:44 Student seznámil přítomné s tezemi své disertační práce. Sdělil, že jeho cílem bylo podívat se na fenomén cenzury komplexně. Metodologicky vycházel z debaty o tzv. nové cenzuře, která probíhala ve francouzském, britském a německém prostředí. Cenzuru nahlížel v kontextu: usiloval o hledání její logiky, nikoli zaujímat perspektivu zcenzurovaného autora. Cenzuru autor považuje za institucionalizovanou kontrolu tištěných médií. „Není závadné, ale nemá hodnotu“ vystihuje podstatu cenzury v předbřeznovém období. Pro účely výkladu používá zejména ideální typ paternalistické cenzury (cenzor jedná podle svého oborového zaměření a postupuje podle obecných pravidel).

11:03 Oponent prof. Jiří Štaif seznámil přítomné s hlavními body svého posudku a se závěrem, že doporučuje předloženou disertační práci k obhajobě. Konstatoval, že práce je mimořádně kvalitní, založená na imponujícím množství pramenů a literatury. Práce přesahuje nároky kladené na disertační práce. Zaujala ho teze, že práce B. Bolzana se neprodávaly, proto vyvozuje, že Bolzano neměl takový intelektuální dosah, jaký se mu obvykle připisuje. Překvapilo ho, že autor pracuje s cenzurou institucionalizovanou, ale možná chybí diskuze s Macurovým konceptem středu. Zajímá se o větší rozpracování tématu v souvislosti s postavou Františka Palackého. Je cenzura po celé diskutované období stejné sémantické pole? Prof. Štaif se domnívá, že nikoli. Nepoužívala se cenzura k nátlaku na redaktory? Jaký byl vztah mezi cenzurou a veřejností?

11:11 Předseda komise prof. Ivan Šedivý seznámil přítomné s hlavními body a se závěrem posudku nepřítomné oponentky doc. Köpplová, která doporučuje předloženou disertační práci k obhajobě. Vyzdvihuje metodologickou přínosnost práce, zejména druhou kapitolu o proměně cenzury v čase. Oceňuje dobře vyargumentované a vyvážené pojetí a rozlišování mezi cenzurou a strukturální regulací. Autor podle ní pracoval poctivě a systematicky. Práce přesahuje výrazný standard disertační práce, a to obsahově i stylisticky.

11:15 Student reagoval na posudky školitele a oponentů a jejich položené otázky. K otázce týkající se Františka Palackého a styku s autoritami autor uvádí, že studie o Palackém vyšla už v rámci magisterské práce, proto ji do disertační doktorské práce nezařadil. Palacký podle něj uměl velmi dobře proplouvat sítí sociálních kontaktů (prosazuje projekt muzejního časopisu, ačkoli jiné časopisy od cenzury svolení k vydávání nedostaly). Paternalistický systém podle autora nedůvěřoval výběru čtenářů a předcházel mu tudíž vlastním výběrem periodik. Fenomén policejních informátorů klade autor spíše až do 50. let 18. stol. Velká část veřejnosti se podle něj implicitně podílela na výkonu cenzury. Existuje podle něj také zjevná dichotomie mezi karikovanou postavou cenzora a skutečnými cenzory, jakým byl Šafařík (nekritizovaný a uznávaný). Ve změnách po smrti císaře Františka I. spatřuje autor posun zejména v záležitostech vyloženě nacionálních otázek, ale jinak o vývoj spíše pozvolný. Pokud jde o Macurův koncept středu, autor se domnívá, že konkrétně případ Palackého tomuto konceptu odpovídá.

11:32 Oponenti (a školitel) se vyjádřili k vystoupení studenta. Prof. Jiří Štaif doplňuje, že autor nepracuje s konceptem s preventivní národní cenzurou (předcenzurou). Pokud jde o změny po smrti císaře Františka I., evidentně dochází ke změnám cenzurní praxe. Společnost se po roce 1835 prokazatelně měnila.

11:34 Předseda komise zahájil diskusi.

V následné diskusi vystoupil:

Prof. Milan Hlavačka poukazuje na rozhodovací postupy, konkrétní instance cenzurní správy a předkládanou práci rovněž velmi chválí. Upozorňuje na proces, kdy pokud jsou cenzurní výsledky nejasné, postupuje se případ do Vídně. Po roce 1835 podle něj císař nehraje žádnou roli v cenzurním procesu. Navrhuje rovněž zařadit do přepracované verze disertace pro účely publikace některé pasáže z autorovy magisterské práce.

Mgr. Petr Píša se domnívá, že ke změnám dochází už před rokem 1830. Nabízí další případové studie, na kterých by bylo možné dále demonstrovat postupy cenzorů.

Doc. Ivo Cerman oceňuje především seznam cenzurních případů. Domnívá se, že paternalistický koncept nelze uplatnit na jiný typ literatury než literaturu krásnou. Co třeba právní literatura nebo tisk?

Mgr. Petr Píša reaguje, že s ohledem na spolupráci s ÚČL AV ČR, se zaměřuje především na krásnou literaturu. Velká otázka uvnitř cenzurní správy se týká toho, nakolik soukromá (právní) kompendia mají být cenzurovaná. Jsou příliš náročná na cenzurní práci, hledaly se proto i jiné cesty, protože jejich publikace se považovala za žádoucí. Periodickému tisku se autor také věnuje a popisuje předpisy, podle kterých měli postupovat redaktoři při přebírání zpráv ze zahraničního tisku.

Dr. Milada Sekyrková se dotazuje na heuristiku. Existují úřední zdroje, které ukazují změnu pohledu na univerzitu před a po Bolzanovi?

Mgr. Petr Píša říká, že docházelo ke změně pohledu na univerzitu, ale Bolzano nebyl jediný případ. Některé případy zasahují do chodu univerzity, pohledu na studenty atd.

Prof. Milan Hlavačka doplňuje k otázce cenzurní praxe periodik. Cenzura probíhá ex post.

Mgr. Petr Píša nesouhlasí, hrála se jistá hra mezi redaktorem a cenzorem.

Prof. Jiří Štaif reaguje, že se hrálo také o čas.

Doc. Ivo Cerman se doptává na závěrečné seznamy cenzurovaných autorů v závěru práce. Domnívá se, že tam někteří chybí.

Mgr. Petr Píša odpovídá, že jsou tam pouze zakázaná díla autorů, kteří měli nějaký vztah k českým zemím.

12:03 Předseda komise ukončil samotnou obhajobu a komise zahájila neveřejné zasedání o klasifikaci obhajoby disertační práce.

Předseda komise seznámil studenta a přítomné s výsledkem obhajoby: komise hlasovala zdvižením ruky, počet členů komise – přítomno členů komise 6 – kladných hlasů 6, záporných hlasů 0. Obhajoba disertační práce: klasifikována prospěl.

Zapisovatel: Radka Šustrová

Jméno a podpis předsedy komise:

Jméno a podpis dalšího člena komise: